

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 stycznia 2014 roku skierowanym przeciwko Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. powód H. P. wniósł o nakazanie pozwanemu wycofanie z rejestru (...) zgłoszonej wierzytelności w stosunku do powoda w wysokości należności głównej w kwocie 981,77 zł oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu (k. 2).

W dniu 21 sierpnia 2014 roku powód zmodyfikował powództwo i wniósł o zobowiązanie pozwanego do zaprzestania naruszeń dóbr osobistych powoda i do usunięcia skutków tego naruszenia, poprzez zobowiązanie do wykreślenia z ogólnopolskiego rejestru (...) prowadzonego przez (...) oraz rejestru prowadzonego przez Biuro (...) S.A., informacji o zadłużeniu powoda w stosunku do pozwanego wynikającym z umowy Debetu w (...) nr (...) zawartej w dniu 19 września 2000 roku, w terminie 14 dni. Ponadto powód wniósł o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych oraz o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu, oświadczając że nie zostały one opłacone w całości (k. 43-46).

W odpowiedzi na pozew z dnia 23 stycznia 2015 roku pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 września 2000 roku powód zawarł z pozwanym Umowę Debetu w (...) nr (...) (bezsporne).

Pozwany kierował do powoda kilkakrotne wezwania do zapłaty (wezwania do zapłaty wraz z dowodami doręczenia k. 79-84).

Na dzień 26 listopada 2007 roku zobowiązanie powoda z tytułu umowy nr (...) wynosiło 2 711,35 zł (981,77 zł tytułem należności głównej oraz 1 729,58 zł tytułem odsetek). W dniu 27 listopada 2007 roku (data nadania, data odbioru – 17 grudnia 2007 roku) pozwany wezwał powoda do uiszczenia w/w należności w terminie 7 dni, informując, że od dnia wymagalności, tj. od dnia 20 października 2000 roku bank nalicza powodowi podwyższone odsetki za zwłokę. Bank poinformował powoda, że w razie niedokonania spłaty w/w należności będzie dochodził należności na drodze postępowania egzekucyjnego poprzez wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego i uzyskanie klauzuli wykonalności oraz będzie upoważniony do przekazania danych osobowych powoda do zbioru danych (...) prowadzonego przez (...). Zebrane dane osobowe są udostępniane innym bankom w związku z wykonywaniem przez nie czynności bankowych na warunkach określonych w art. 105 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe (wezwanie k. 75, potwierdzenie nadania i odbioru k. 76-77).

W dniu 22 kwietnia 2008 roku pozwany powiadomił powoda, że przekazał jego dane osobowe do zbioru danych (...) oraz z upoważnienia (...) z siedzibą w W. poinformował go, że w/w związek jest administratorem danych osobowych (imienia, nazwiska, serii i nr dowodu tożsamości, nr PESEL, adresu zamieszkania), celem zbierania danych osobowych jest bezpieczeństwo systemu bankowego, ochrona depozytów bankowych, ocena zdolności kredytowej i analiza ryzyka kredytowego. Odbiorcami danych są banki działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz uczestniczące w wymianie informacji za pośrednictwem (...) w związku z wykonywaniem przez nie czynności bankowych w warunkach określonych w art. 105 ust. 1 pkt 1 Prawa bankowego. Powód miał prawo wglądu do danych osobowych oraz ich poprawiania (powiadomienie klienta k. 78).

W dniu 10 września 2012 roku pozwany powiadomił powoda o zamiarze sprzedaży przysługującej mu względem niego wierzytelności (informacja k. 10).

W dniu 20 grudnia 2012 roku pozwany zbył na rzecz (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. wierzytelność pozwanego względem powoda (umowa przelewu wierzytelności k. 85-90).

O nabyciu przez (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. powód został poinformowany w dniu 11 stycznia 2013 roku (zawiadomienie o zakupie wierzytelności k. 6).

W dniu 2 stycznia 2014 roku pozwany poinformował powoda, że z uwagi na cesje wierzytelności, która po upływie okresu przedawnienia zamieniła się w zobowiązanie naturalne, wierzytelność pozwanego względem powoda wygasła, jednakże przeszła na cesjonariusza. Banki mogą jednakże przez okres 5 lat przetwarzać dane osobowe swoich klientów, którzy nie wykonali zobowiązania lub dopuścili się zwłoki powyżej 60 dni. Warunkiem wykreślenia danych powoda z (...) S.A. jest przedłożenie zaświadczenia o dokonaniu całkowitej spłaty zadłużenia (pismo k. 11).

Do dnia zamknięcia rozprawy powód nie zaspokoił wierzytelności ani na rzecz pozwanego ani na rzecz nabywcy wierzytelności (bezsporne, przesłuchanie powoda k. 117-118).

Nabywca wierzytelności (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. bezskutecznie wzywał powoda do zapłaty a z uwagi na bezskuteczność wezwań wszczął przeciwko powodowi elektroniczne postępowanie upominawcze, które zostało umorzone z uwagi na nieuzupełnienie przez niego braków formalnych pozwu (wezwanie do zapłaty k. 9, pisma powoda k. 12, 13, pozew k. 4, nakaz zapłaty k. 5, postanowienie o przekazaniu k. 7, postanowienie o umorzeniu k. 8).

Powyższy stan faktyczny ustalony został w oparciu o okoliczności bezsporne, a także na podstawie wskazanych powyżej dowodów dokumentarnych znajdujących się w aktach niniejszej sprawy jak również na podstawie dowodu z przesłuchania powoda, któremu Sąd dał w całości wiarę.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotowe powództwo powód oparł na twierdzeniu, że przetwarzając jego dane osobowe – umieszczając je w (...) S.A. pozwany naruszył jego dobra osobiste w postaci: godności i czci powodując u niego dyskomfort psychiczny związany z wykluczeniem kredytowym.

Zgodnie z przepisem art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Katalog ten nie ma przy tym charakteru zamkniętego – jest katalogiem otwartym, doprecyzowywanym i dookreślanym przez orzecznictwo (ze szczególnym uwzględnieniem zasadniczej w tym zakresie roli orzecznictwa Sądu Najwyższego).

Uprawie do ochrony tychże dóbr znajduje podstawę w regulacji zawartej w art. 24 § 1 k.c., zgodnie z którym ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Zgodnie zaś z treścią art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego Sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Zasadność roszczeń majątkowych zależy od stwierdzenia naruszenia dobra osobistego.

Nadto, przepis art. 24 k.c. wprowadza domniemanie bezprawności naruszenia dóbr osobistych, zgodnie zaś z ogólną zasadą zawartą w art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Wobec tego na podstawie art. 24 k.c. w związku z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia braku bezprawności spoczywa na tym, kto dobro prawne narusza, a zatem na pozwanym. Bezprawnym zaś jest każde działanie naruszające dobro osobiste, jeżeli nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających takie działanie.

Wobec wprowadzonego przez ustawę domniemania bezprawności naruszenia dóbr osobistych okolicznością, którą wykazać musi powód, jest sam fakt naruszenia jego dóbr osobistych, który w sposób oczywisty stanowi zasadniczą przesłankę powstania odpowiedzialności z tytułu ochrony dóbr osobistych. Podkreślił to Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 czerwca 2004 roku (wydanym w sprawie o sygn. akt V CK 609/03, LEX nr 109404), w którym rozważając kolejność podejmowanych działań stwierdził, że rozpoznając sprawę w przedmiocie ochrony dóbr osobistych sąd powinien w pierwszej kolejności ustalić, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a dopiero w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustalić, czy działanie pozwanego było bezprawne.

Przesłanka bezprawności działania jest ujmowana w kodeksie cywilnym szeroko. Przyjmuje się mianowicie, że bezprawne jest każde działanie sprzeczne z normami prawnymi, a nawet z porządkiem prawnym oraz zasadami współżycia społecznego. W orzeczeniu z 19 października 1989 roku (II Cr 419/89 OSP 11-12/90, poz. 377) Sąd Najwyższy wskazał, iż za działania bezprawne uważa się każde działanie naruszające dobro osobiste, jeśli nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających je. Sąd Najwyższy wskazał, iż do okoliczności wyłączających bezprawność naruszenia dóbr osobistych zalicza się: działanie w ramach porządku publicznego- tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa, wykonywanie prawa podmiotowego, zgodę pokrzywdzonego, działanie w obronie uzasadnionego interesu społecznego.

Jak wskazano powyższej sąd rozpoznający sprawę o ochronę dóbr osobistych w pierwszej kolejności winien poddać ocenie, czy i jakie dobro zostało naruszone, a następnie dopiero ocenić – na zarzut pozwanego – czy pomimo naruszenia tych dóbr nie zachodzi podstawa do wyłączenia jego odpowiedzialności ze względu na brak bezprawności działania. Naruszenie dóbr osobistych oraz bezprawność są oczywiście kategoriami całkowicie samodzielnymi, niezależnym i każda z nich podlega oddzielnej kwalifikacji i ocenie.

W niniejszej sprawie bez problemu można zlokalizować przedmiot naruszenia na gruncie dóbr osobistych powoda, bowiem powód już w pozwie je dookreśliła wskazując, że pozwany naruszył jej godność i cześć.

Wskazując na dwa dobra osobiste (godność i cześć) powód w gruncie rzeczy podnosił fakt naruszenia jednego dobra osobistego, tj. czci (wymienionej w treści art. 23 k.c.), albowiem cześć człowieka obejmuje dwa aspekty: dobre imię (cześć zewnętrzna), która obejmuje także wspomniany przez powódkę prestiż, pozycje zawodową i godność (cześć wewnętrzna). Naruszenie dobrego imienia (zniesławienie - art. 212 k.k.) polega na pomówieniu o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć tę osobę w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności. Może tu chodzić zarówno o rozpowszechnianie wiadomości określonej treści, która stanowi zarzut pod adresem jednostki, jak i wyrażanie ujemnej oceny jej działalności (J. Wierciński, Niemajątkowa..., s. 60). Niejednokrotnie naruszanie czci przejawiać się będzie w obu aspektach. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 października 1971 roku (sygn. akt II CR 455/71, OSNCP 1972, nr 4, poz. 77, z glosą E. Radomskiej, PiP 1973, z. 6, s. 167) cześć, dobre imię, dobra sława człowieka są pojęciami obejmującymi wszystkie dziedziny jego życia osobistego, zawodowego i społecznego. Naruszenie czci może, więc nastąpić zarówno przez pomówienie o ujemne postępowanie w życiu osobistym i rodzinnym, jak i przez zarzucenie niewłaściwego postępowania w życiu zawodowym, naruszające dobre imię danej osoby i mogące narazić ją na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania zawodu lub innej działalności.

W niniejszej sprawie za naruszające cześć powód uznawał przetwarzanie jego danych osobowych, tj. udostępnienie ich przez pozwanego cesjonariuszowi oraz umieszczenie ich w bazie Biuro (...) S.A. z siedzibą w W..

Ochrona czci w szczególności w aspekcie dobrego imienia przysługuje każdemu człowiekowi, także przedsiębiorcom, osobom publicznym, skazanym za przestępstwa, prowadzącym nieakceptowaną społecznie działalność (np.

prostytutkom), jak również osobom, które ze względu na swój stan psychiczny nie są w stanie odczuć obrazy (dzieci, osoby niedorozwinięte umysłowo itd.). Bezsprzecznie ochrona dobrego imienia przysługuje także powodowie.

Wobec ustalenia, że wskazane w pozwie dobro osobiste przysługuje powodowi należało dokonać oceny, czy doszło do jego naruszenia przez pozwanego, co było warunkiem przypisania mu odpowiedzialności z tytułu naruszenia dóbr osobistych.

W ocenie tut. Sądu pozwany nie dopuścił się naruszenia dóbr osobistych powoda bowiem przetwarzając jego dane osobowe działał na podstawie i w granicach obowiązujących przepisów prawa.

Podkreślić należy, że bezspornym w niniejszej sprawie było, że powód nie uścił na rzecz pozwanego wiarytelności wynikającej z Umowy Debetu w (...) nr (...) dnia 19 września 2000 roku. Powód słusznie wskazał, że roszczenie z w/w umowy jest już przedawnione jednakże błędnie wywodził, że z uwagi na upływ terminu przedawnienia zobowiązanie wygasło. Okoliczność, że roszczenie przedawniło się, ma jedynie ten skutek, że podniesienie przez kredytobiorcę zarzutu przedawnienia będzie mieć wpływ na skuteczność dochodzenia zapłaty zobowiązania strony. Skuteczność dochodzenia roszczeń nie wpływa na możliwość przetwarzania danych osobowych skarżącego przez kredytodawcę. Zobowiązanie kredytobiorcy wciąż bowiem istnieje (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 15 maja 2013 roku, II SA/Wa 2063/12, M.Pr.Bank. 2013/11/30-33).

Wobec powyższego w odniesieniu do powoda bank mógł skorzystać z przepisu art. 105a ust. 3 w zw. z ust. 1 prawa bankowego, bowiem w niniejszej sprawie spełnione zostały przesłanki unormowane w tym przepisie. W myśl art. 105 ust. 1 prawa bankowego przetwarzanie przez banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów oraz instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4, informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie dotyczącym osób fizycznych może być wykonywane, z zastrzeżeniem art. 104, art. 105 i art. 106-106c, w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego. Zgodnie zaś z art. 105a ust. 3 prawa bankowego instytucje, o których mowa w ust. 1, mogą przetwarzać informacje stanowiące tajemnicę bankową dotyczące osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, bez zgody osoby, której informacje dotyczą, gdy osoba ta nie wykonała zobowiązania lub dopuściła się zwłoki powyżej 60 dni w spełnieniu świadczenia wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, a po zaistnieniu tych okoliczności upłynęło co najmniej 30 dni od poinformowania tej osoby przez bank lub inną instytucję ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów o zamiarze przetwarzania dotyczących jej informacji stanowiących tajemnicę bankową, bez jej zgody.

Wobec powyższego z uwagi na fakt, że do przetwarzania danych osobowych doszło na podstawie obowiązujących przepisów prawa i po spełnieniu przesłanek upoważniających do przetwarzania tych danych dobra osobiste powoda – godność, nie zostało naruszone. Powód został umieszczony w (...) S.A. bowiem nie uścił na rzecz banku należności. Wobec powyższego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Jedynie na marginesie wskazać można, że nawet gdyby do naruszenia dobra osobistego powoda – godności, doszło to powództwo i tak nie zasługiwałoby na uwzględnienie bowiem naruszenie to nie było bezprawne, bowiem jak wskazano powyżej zostało dokonane na podstawie art. 105a ust. 3 prawa bankowego.

Konsekwencją powyższego rozstrzygnięcia było orzeczenie o kosztach procesu (art. 108 § 1 k.p.c.), o których Sąd orzekł na zasadzie z art. 98 § 1 k.p.c. normującej odpowiedzialność za wynik procesu, zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Koszty niniejszego postępowania sprowadzały się do kosztów zastępstwa procesowego, które poniósł pozwany a co za tym idzie powód jako przegrywający proces w całości winien zwrócić je pozwanemu – wygrywającemu proces. Koszty procesu wynosiły w sumie 377 zł i obejmowały kwotę 360 zł zastępstwa procesowego oraz kwotę 17 zł opłatę skarbową od pełnomocnictwa.

Za zasadny Sąd uznał wniosek pełnomocnika powoda reprezentującego powoda z urzędu o przyznanie mu wynagrodzenia za reprezentowanie powoda w kwocie 360 zł powiększonej o podatek VAT. Kwotę tę Sąd polecił wypłacenie Kasie Sądu Okręgowego w Warszawie z sum Skarbu Państwa.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.